

ΉΜΜΥ ΠΛΗ 402 - Θεωρία Υπολογισμού

2η Σειρά Ασκήσεων

Συγγραφέας:

Βασιλειάδης Σταύρος

 Δ ιδάσκων:

AM:

Λαγουδάκης Μιχαήλ

2019030023

30 Ιουνίου 2025

Περιεχόμενα

П	εριεχά	ρμενα		2
1	Κατ	άλογος	συμβόλων και συντομογραφίες	i
2	Λύσ	εις Ασχ	τήσεων	1
	1	ση 1η - Γραμματικές χωρίς συμφραζόμενα:	 2	
		1 - α	Απάντηση Υποερωτήματος (α)	 3
		1 - β	Απάντηση Υποερωτήματος (β)	 4
	2	Άσκησ	ση 2η - Αυτόματα στοίβας:	 10
		2 - α	Απάντηση Υποερωτήματος (β)	 11
		2 - β	Απάντηση Υποερωτήματος (β)	 14
	3	Άσκησ	ση 3η - Γλώσσες χωρίς συμφραζόμενα	 17
		3 - α	Απάντηση Υποερωτήματος (α)	 18
		3 - β	Απάντηση Υποερωτήματος (β)	 21
	4	Άσκησ	ση 4η - Αναγνώριση γλωσσών χωρίς συμφραζόμενα:	 22
		4 - α	Απάντηση Υποερωτήματος (α)	 23
		4 - β	Απάντηση Υποερωτήματος (β)	 27

MEPOΣ 1

Κατάλογος συμβόλων και συντομογραφίες

ΜΕΡΟΣ 1. ΚΑΤΆΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΌΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΊΕΣ

- £ Σύνολο γλωσσών με κάποιες κοινές ιδιότητες (πχ βλ παρακάτω)
- $\mathcal{L}_{reg}$ Σύνολο κανονικών γλωσσών
- $\mathcal{L}_{irr}$ Σύνολο μη κανονικών γλωσσών
- $\mathcal{L}_{fin}$ Σύνολο πεπερασμένων γλωσσών
- $\mathcal{L}_{dcf}$ Σύνολο ντετερμινιστικών ασύμφραστων γλωσσών
- $\mathcal{L}_{ncf}$ Σύνολο μή ντετερμινιστικών ασύμφραστων γλωσσών
- $\mathcal{L}_{cf}$ Σύνολο ασύμφραστων γλωσσών
- G_{cf} Ασύμφραστη γραμματική (αντίστοιχα "ncf", "dcf" όπως οι γλώσσες) $G = (V, \Sigma, R, S)$
- CNF Κανονική Μορφή Chomsky
- $\approx L$ Ισοδυναμία γλώσσας κατά Myhill-Nerode
- ~ M Ισοδυναμία DFA κατά Myhill-Nerode
- Σ Αλφάβητο
- Q ή K Σύνολο καταστάσεων (αυτομάτου)
- s Αρχική κατάσταση (αυτομάτου)
- F Σύνολο τελικών καταστάσεων (αυτομάτου)
- Δ Σύνολο σχέσεων μεταβάσεων (αυτομάτου)
- w, x, y, z Συμβολοσειρά / Υποσυμβολοσειρές

ΜΕΡΟΣ 1. ΚΑΤΆΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΌΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΊΕΣ

- PDA Αυτόματο στοίβας $M = (K, \Sigma, \Gamma, \Delta, s, F)$
- DFA Ντετερμινιστικό Πεπερασμένο Αυτόματο $M = (Q, \Sigma, \delta, s, F)$
- NFA Μη Ντετερμινιστικό Πεπερασμένο Αυτόματο
- $\varepsilon-NFA$ Μη Ντετερμινιστικό Πεπερασμένο Αυτόματο με κενές μεταβάσεις
- Μ Αυτόματο
- Μ' Πρότυπο/Ελάχιστο Αυτόματο
   Εναλλακτικά DFA παραγόμενο ενός άλλου DFA / NFA.
- $\mathbb{N}^0$ Σύνολο φυσικών αριθμών (συμπεριλαμβανομένου και του μηδενός)
- κ₀ Πληθάριθμος συνόλου φυσικών αριθμών
   Ο ελάχιστος μετρήσιμα άπειρος αριθμός
- |w| πληθάριθμος συνόλου w / συμβολοσειράς w
- $|w|_c$ πληθάριθμος συνόλου w / συμβολοσειράς w για σύμβολο c
- $|w|_{min}$ ελάχιστος δυνατός πληθάριθμος συνόλου w / συμβολοσειράς w
- c Ακριβώς μία εμφάνιση συμβόλου c. Αντίστοιχα για w=cc..c, $|w|_c=n$ τότε ακριβώς n εμφανίσεις συμβόλου c
- c^+ Τουλάχιστον μία εμφάνιση συμβόλου c
- c^* Τουλάχιστον μηδέν εμφανίσεις συμβόλου c
- ε ή ε Κενό σύμβολο

ΜΕΡΟΣ 1. ΚΑΤΆΛΟΓΟΣ ΣΥΜΒΌΛΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΊΕΣ

- ∃ Υπάρχει
- ∀ Για όλα
- € Ανήκει στο
- ... "και ούτω καθεξής", συνέχιση ακολουθίας βάση εμφανούς μοτίβου
- $| \dot{\eta} : \dot{\eta} \ni$ Έτσι Ώστε
- $\mathcal{P}(Q)$ Δυναμοσύνολο συνόλου Q. Γ ια $Q=\{a,b,c\} \stackrel{\emptyset\subseteq \text{all sets}}{\longrightarrow} \mathcal{P}(Q)=\{\emptyset,a,b,c,ab,ac,bc,abc\}$ Συνεπάγεται ότι $|\mathcal{P}(Q)|=2^{|Q|}$
- $\mathcal{P}$ ή Q Λογικές προτάσεις
- Τ / Γ (Λογικό) Αληθές / Ψευδές
- υ Ένωση
- ∩ Τομή
- $-\dot{\eta}$ / Διαφορά
- ⊆ Υποσύνολο
- $\subset$ Γνήσιο υποσύνολο
- Λ Λογική Σύζευξη
- $\vee$ Λογική Δ ιάζευξη
- ¬ Λογική Άρνηση
- Σ^* Σύνολο πεπερασμένου μήκους συμβολοσειρών αλφάβητου Σ συμπεριλαμβανομένης της κενής συμβολοσειράς ε

MΕΡΟΣ $\mathbf{2}$

Λύσεις Ασχήσεων

1 Άσκηση 1η - Γραμματικές χωρίς συμφραζόμενα:

[30%] Κατασχευάστε γραμματικές χωρίς συμφραζόμενα για τις παρακάτω γλώσσες:

- (a) $L_1 = \{a^n b^m : n, m \in \mathbb{N}_{+}, 3n \le m \le 6n\}$
- (β) $L_2 = \{w \in \{a, b\}^* : \eta \ w \ \text{περιέχει αχριβώς } 2 \ \text{περισσότερα} \ a \ \text{από το τριπλάσιο}$ του πλήθους των $b\}$

Για κάθε μία από τις συμβολοσειρές $aabbbbbbb \in L_1$, $aabaaabaaa \in L_2$ και την αντίστοιχη γραμματική, δώστε το αντίστοιχο συντακτικό δέντρο.

1 - α Απάντηση Υποερωτήματος (α)

Έχουμε CFL $L_1=\{a^n,b^m:n,m\in\mathbb{N}_0,3n\leq m\leq 6n\}$ άρα $|w|_{min}=0$ για n=0 με a να προηγούνται των b. Οπότε: $\overset{\text{Ελάχιστη περίπτωση}}{\longrightarrow} \varepsilon$ και $\overset{\text{Ελάχιστη μή κενή περίπτωση}}{\longrightarrow} abbb.$ Αλλά με το ίδιο a έχουμε επίσης: $\rightarrow a$ bbb b, a bbb bb, a bbb bbb.

Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι μπορούμε να έχουμε έως $|w|_a = \aleph_0$ και αντίστοιχα τα b που αναλογούν σε αυτά για να είναι σωστή η συμβολοσειρά. Οτιδήποτε όμως από αυτά είναι ουσιαστικά απλή επανάληψη του κανόνα που δημιουργεί όλες τις ενός a συμβολοσειρές. Άρα δεν χρειαζόμαστε κάποιο επιπρόσθετο κανόνα παραγωγής αλλά έχουμε αναδρομή.

Συμψηφίζοντας τώρα αυτές τις παρατηρήσεις μπορούμε να περάσουμε στην κατασκευή των κανόνων παραγωγής. Θα το προσεγγίσουμε σταδιακά:

• Ελάχιστη περίπτωση:

$$S \to \varepsilon$$

• Ελάχιστα α:

$$S \to aM \mid \varepsilon$$

 $M \rightarrow bbb \mid bbbb \mid bbbbb \mid bbbbbb$

• $|w| = \aleph_0$:

$$S \rightarrow aSM \mid \varepsilon$$

 $M \rightarrow bbb \mid bbbb \mid bbbbb \mid bbbbbb$

• Πιο ευανάγνωστη παραλλαγή:

$$S \rightarrow aSbbM|\varepsilon$$

$$M \rightarrow b \mid bb \mid bbb \mid bbbb$$

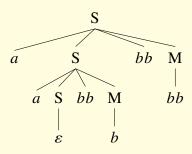
• Καμία αριστερή αναδρομή.

Γραμματική και συντακτικό δένδρο

Είμαστε έτοιμοι να προχωρήσουμε στην πλήρη περιγραφή της γραμματιχής μας:

$$G_1 = (\{a,b\}, \{\varepsilon\}, \{S \rightarrow aSbbM \mid \varepsilon, M \rightarrow b \mid bb \mid bbb \mid bbb\}, S)$$

Ήρθε η στιγμή να δώσουμε το συνταχτικό δένδρο για συμβολοσειρά (τα κενά για ευκολότερη ανάγνωση) $w=aa\,bbb\,bbb\,b$, |w|=9, $|w|_a=2$, $|w|_b=7$:

Που δίνει:

a a bb b bb bb

Εναλλαχτικά θα μπορούσαμε να το διαβάσουμε ως $a\left(a(\varepsilon)bb(bb)\right)bb\left(b\right)$.

1 - β Απάντηση Υποερωτήματος (β)

CFL $L_1 = \{w \in \{a,b\}^* : |w|_a = 3|w|_b + 2\}$ άρα $|w|_{min} = 2$ και συγκεκριμένα aa.

 Σ την περίπτωση όμως που έχουμε έστω και ένα b έχουμε: $aaa\,aa\,b$

Παρατηρούμε ότι η γλώσσα δεν ορίζει συγκεκριμένη σειρά μεταξύ a και b και άρα θα πρέπει να μπορούν να παραχθούν όλοι οι συνδυασμοί και με βάση τη θέση των συμβόλων και άρα επιπρόσθετες συμβολοσειρές: b aaa aa, a b aaa a, ..., aa aaa b.

ΜΕΡΟΣ 2. ΛΎΣΕΙΣ ΑΣΚΉΣΕΩΝ

Για να οδηγηθούμε σε κάποιες από αυτές το ελάχιστο aa διαχωρίστηκε, με το b να παρεμβάλλεται ανάμεσα. Με βάση την ελάχιστη περίπτωση καταλαβαίνουμε ότι παρόλα αυτά, τα δύο πρόσθετα a θα πρέπει να απομονωθούν σε δικό τους κανόνα.

Έχουμε όμως $|w|_b \in \aleph_0$ και άρα τα ανάλογα a, υπονοώντας χρήση αναδρομής και συγκεκριμένα όλων των κανόνων παραγωγής εκτός του ελάχιστου aa.

Συμψηφίζοντας μπορούμε να περάσουμε στην κατασκευή των κανόνων παραγωγής:

- Ελάχιστη περίπτωση:
  - $S \rightarrow aa$
- Ελάχιστα b:
  - $S \rightarrow aaR \mid aRa \mid Raa$
  - $R \rightarrow baaa \mid abaa \mid aaba \mid aaab \mid \varepsilon$
- $|w| = \aleph_0$:
  - $S \rightarrow aaR \mid aRa \mid Raa$
  - $R \rightarrow RbRaaa \mid aRbRaa \mid aaRbR \mid aaaRbR \mid \varepsilon$
- Σύμπτυξη:
  - $S \rightarrow RaRaR$
  - $M \rightarrow bRaaa \mid abRaa \mid aabRa \mid aaaRbR \mid \varepsilon$

Για να καταλάβουμε για πιο λόγο έφυγε η αναδρομή πριν από το b σε όλες τις παραλλαγές του R εκτός την aaaRbR και άρα να υπάρχει κάποια αιτιολόγηση θα πρέπει να δώσουμε κάποια βασικά παραδείγματα:

- bb aaa aaa aa : $S \rightarrow RaRaR \rightarrow (baaa)aRaR \rightarrow (bRaaa)aRaR \rightarrow (b(bRaaa)aaa)aRaR \rightarrow (b(bEaaa)aaa)aRaR \rightarrow (bb$ aaa aaa aa aa aa aa
- a bb aaa aaa a : $S \rightarrow RaRaR \rightarrow \varepsilon aRa\varepsilon \rightarrow a(bRaaa)a \rightarrow a(b(bRaaa)aaa)a \rightarrow a(b(b\varepsilon aaa)aaa)a \rightarrow abb aaa aaa a$
- aabbaaa aaa : $S \rightarrow RaRaR \rightarrow \varepsilon a\varepsilon aR \rightarrow aa(bRaaa) \rightarrow aa(b(bRaaa)aaa) \rightarrow aa(b(b\varepsilon aaa)aaa) \rightarrow aabbaaa aaa$
- •
- $aa\ aaa\ bb\ aaa$: $S \to RaRaR \to \varepsilon a\varepsilon aR \to aa(aaabR) \to aa(aaab(bRaaa)) \to aa(aaab(b\varepsilon aaa)) \to aa\ aaa\ bb\ aaa$
- ...
- $aaa aaa bb aa : S \rightarrow RaRaR \rightarrow Ra\varepsilon a\varepsilon \rightarrow (aaab)aa \rightarrow (aaaRb)aa \rightarrow (aaa(aaaRb)b)aa \rightarrow (aaa(aaa\varepsilon b)b)aa \rightarrow aaa aaa bb aa$
- Χρειαζόμαστε aaaRb και aaabR. Θυμόμαστε ότι R είναι αναδρομή στον ίδιο κανόνα. Παρατηρούμε ότι και στα δύο, είναι ίδια συμβολοσειρά, με αναδρομή πριν ή μετά το b και αντικαθιστούμε με aaaRbR.
- Για να σιγουρευτούμε, ότι δεν χρειάζονται κανόνες τύπου "...RbR...", έχουμε αναλύσει όλες τις παραλλαγές για ορθές συμβολοσειρές με έως τρία b, καθώς και κάποιες χαρακτηριστικές μη ορθές. Δεν τις συμπεριλαμβάνουμε για προφανείς λόγους. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν γίνεται να μας έχει ξεφύγει κάτι. Υπάρχει και καλύτερος τρόπος να δειχθεί γιατί λειτουργεί αυτή η γραμματική αλλά είναι επίσης φλύαρη. Πιθανότατα η καλύτερα αποδεδειγμένη γραμματική είναι η δεύτερη από τις δύο που θα παρουσιάσουμε παρακάτω.
- Τέλος αν πούμε ότι η CFG μας δεν περιέχει αριστερή αναδρομή.

ΜΕΡΟΣ 2. ΛΎΣΕΙΣ ΑΣΚΉΣΕΩΝ

Γενικά θα πρέπει να έχουμε κατά νου ότι είναι πάρα πολύ χρήσιμο έως και απαραίτητο, εκτός των ελάχιστων περιπτώσεων βάση συνόλου (πχ $\in \mathbb{N}_0$ ή και ελάχιστων περιπτώσεων για μη μηδενικό σύνολο (ουσιαστικά λαμβάνοντας υπόψιν αποδοχή κενής συμβολοσειράς εάν επιτρέπεται και ελάχιστης μή κενής), καλό θα είναι να ελέγχουμε και για διπλές εμφανίσεις των ελάχιστων μή κενών πχ $\{\forall w \neq \varepsilon \mid w_{min} = xy, \exists w_{double} = xxyy \cup xyxy \cup xyyx \cup yxxy \cup yxyx \cup yyxx\}$

Υπόψιν ότι εκτός κάποιον πολύ απλών περιπτώσεων, στις CFL δεν μπορούμε πάντα να είμαστε σίγουροι ότι η CFG μας καλύπτει όλες τις πιθανές ορθές συμβολοσειρές της γλώσσας ή ότι είναι ελάχιστη.

Θα δώσω επίσης άλλες δύο λύσεις, τις δύο εν συντομία μία και η πρώτη έχει ήδη δειχθεί (απλά απλοποιήθηκε):

Η παρακάτω απλή και εύκολη γραμματική παρόλο που καλύπτει την γλώσσα, χρησιμοποιεί αριστερή αναδρομή κάτι που ενώ δεναναφέρεται ως περιορισμός στην άσκηση, θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι αναλόγως τα εργαλεία που θα χρησιμοποιήσουμε για την υλοποίηση, ίσως να προκύψει θέμα "συμβατότητας" (και είναι ένας λόγος που την αποφύγαμε, επιπροσθέτως στο ότι αυτή που προαναφέραμε αποτελεί ελαχιστοποίηση αυτής και άνευ αριστερής αναδρομής).
Το πως καταλήξαμε σε αυτή φαίνεται στα βήματα της προηγούμενης προ σύμπτυξης:

$$G_{2b} = (\{a, b\}, \{aa, \varepsilon\}, \{S \rightarrow AaAaA, A \rightarrow Raaa \mid aRaa \mid aaRa \mid aaaR \mid \varepsilon, R \rightarrow RbR\}, S)$$

MΕΡΟΣ 2. ΛΎΣΕΙΣ ΑΣΚΉΣΕΩΝ

Η παρακάτω γραμματική ίσως είναι η βέλτιστη ως προς την απόδειξη της:

1. $G_{2c} = (\{a, b\}, \{aa, \varepsilon\}, \{S \rightarrow RaRaR,$

 $R \rightarrow bRaaa \mid A_2aR \mid A_1A_1a \mid A_1aA_1 \mid aaaRb \mid$

 $aB_2R | A_1A_2 | A_2A_1 | B_1B_2 | B_2B_1 | \varepsilon$,

 $A_1 \rightarrow ba, A_2 \rightarrow baa, B_1 \rightarrow ab, B_2 \rightarrow aab\}, S)$

- 2. Ελαχιστότατη περίπτωση ($|w|_b = 0$): aa
- 3. Ελάχιστη b προστιθέμενη σε οποιαδήποτε θέση επί της προηγούμενης ($|w|_b=1$): baaa, abaa, aaba
- 4. Άνω ελάχιστης b:

 $Τύπος bb aaa aaa <math>\rightarrow bLaaa$

Τύπος b aa b a aaa $\rightarrow R_1: ba, R_2: baa, A: aaa$ $\rightarrow R_2R_1A$

Τύπος b aaa b $aaa \rightarrow R_1: ba, R_2: baa, A: aaa \rightarrow baaaL$

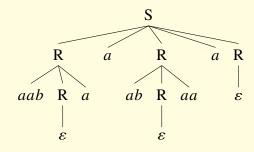
Γραμματική και συντακτικό δένδρο

Είμαστε έτοιμοι να προχωρήσουμε στην πλήρη περιγραφή της γραμματικής μας:

$$G_2 = (\{a, b\}, \{aa, \varepsilon\}, \{S \rightarrow RaRaR\})$$

 $R \rightarrow bRaaa \mid abRaa \mid aabRa \mid aaaRbR \mid \varepsilon\}, S$

Ήρθε η στιγμή να δώσουμε το συνταχτικό δένδρο για συμβολοσειρά (τα κενά για ευκολότερη ανάγνωση) $w=aa\,b\,aaa\,b\,aaa,\,|w|=10,\,|w|_a=8,\,|w|_b=2$:

Που δίνει:

aab

a a ab

aa a

Εναλλαχτικά θα μπορούσαμε να το διαβάσουμε $\omega_{\zeta}(\varepsilon) a (ab(\varepsilon)aa) a (b(\varepsilon)aaa)$.

2 Άσκηση 2η - Αυτόματα στοίβας:

[30%] Κατασχευάστε αυτόματα στοίβας για τις παραχάτω γλώσσες:

(a)
$$L_1 = \{b^n a^k b^k a^n : k, n \in \mathbb{N}^0\}$$

(β)
$$L_2 = \{w \in \{a,b\}^* : \eta \ w$$
 περιέχει διπλάσιο αριθμό b απ'ότι $a\}$

Για κάθε μία από τις συμβολοσειρές $bbbabaaa \in L_1$, $abbbab \in L_2$ δώστε έναν υπολογισμό αποδοχής στο αντίστοιχο αυτόματο στοίβας χρησιμοποιώντας συνολικές καταστάσεις.

2 - α Απάντηση Υποερωτήματος (β)

Έχουμε να κατασκευάσουμε PDA για CFL $L_1=\{b^na^kb^ka^n:k,n\in\mathbb{N}^0\}$ Από τον τύπο δυνάμεθα να εξάγουμε τα εξής δεδομένα, για συμβολοσειρά $w\in L_1$:

- $|w|_{min} = 0 \Longrightarrow n, \ k = 0 \Longrightarrow w = \varepsilon, \quad |w|_{max} = \aleph_0, \quad |w| = 2(n+k) = \Lambda \rho \tau i o$
- $n + k 2nk = 1 \Longrightarrow |w|_{min} = 2 \Longrightarrow w = ba \cup ab$
- $n, k = 1 \Longrightarrow |w|_{min} = 4 \Longrightarrow w = baba, \qquad L \subseteq \{xx^R | x \in \Sigma^*\}$
- Για μεγαλύτερα n, k έχουμε συμβολοσειρές όπως bbabaa, baabba, bbaabbaa...

Από αυτά κάποια δεν μας λένε κάτι ιδιαίτερα χρήσιμο, άλλα όμως μας φανερώνουν την οδό που θα πρέπει να ακολουθήσουμε. Για παράδειγμα, κατά αντιστοιχία με τις αντίστοιχες τεχνικές που ακολουθήσαμε στις λύσεις ασκήσεων κανονικών εκφράσεων, τα διάφορα ελάχιστα μας δίνουν την βάση πάνω στην οποία θα χτιστεί το (PD) αυτόματο.

 Ω ς εχ τούτου έχουμε φαινομενικά τέσσερεις ελάχιστες περιπτώσεις, που η συγκεκριμένη γλώσσα επιτρέπει: $w_0 = \varepsilon \lor w_1 = ab \lor w_2 = ba \lor w_3 = baba$ αλλά προσοχή, το w = baba αποτελεί παρεμβολή του w_1 εντός του w_2 και όχι $(ba)^*$

Αυτό με τη σειρά του δείχνει ότι ουσιαστικά, το w_3 αποτελεί επέκταση της w_2 μετά αρχικού b και άρα δεν είναι μέρος της καθολικής βάσης του αυτομάτου. Θα μας χρειαστεί όμως, αφού δείχνει ότι όταν ο αλγόριθμος θα μπαίνει στη διαδρομή που διαβάζει ba, θα διακλαδώνεται σε δύο εναλλακτικές βάση του αν αυτό που έπεται του b είναι a ή aba.

ΜΕΡΟΣ 2. ΛΎΣΕΙΣ ΑΣΚΉΣΕΩΝ

Τέλος αφού $n, k \in \mathbb{N}_{r}$ τότε μπορούν όλοι αυτοί οι χαρακτήρες να είναι (μετρήσιμα) άπειροι αλλά υπό τον όρο ότι τηρείται το γενικό μοτίβο.

Άρα, υποθετικά, έχουμε τρεις αρχικούς κλάδους και σε έναν από αυτούς μία διάσπαση σε δύο. Θα δούμε ότι αχριβώς αυτό συμβαίνει και στην πράξη (τουλάχιστον στη συγκεκριμένη επίλυση) και ότι γενικά είναι καλή πρακτική. Ξεκινάμε κατασκευή αυτομάτου, αρχικά δίνοντας μαθηματική περιγραφή και κατόπιν αντίστοιχο διάγραμμα:

PDA $M = (K, \Sigma, \Gamma, \Delta, s, F)$

- $K = \{q1, q2, q3, q4, q5, q6\}$
- $\Sigma = \{a, b\}$
- $\Gamma = \{A, B, \$\}$
- ∆ =

  - 1. $(q1, \varepsilon, \varepsilon) \rightarrow (q2, \$)$ 8. $(q3, a, A) \rightarrow (q3, AA)$

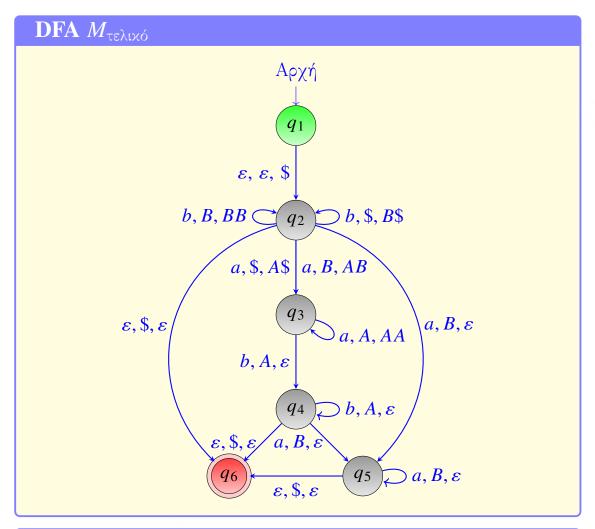
  - 2. $(q2, b, \$) \rightarrow (q2, B\$)$ 9. $(q3, b, A) \rightarrow (q4, \varepsilon)$
  - 3. $(q2, b, B) \rightarrow (q2, BB)$ 10. $(q4, b, A) \rightarrow (q1, \varepsilon)$

  - 4. $(q2, \varepsilon, \$) \rightarrow (q6, \varepsilon)$ 11. $(q4, a, B) \rightarrow (q5, \varepsilon)$

  - 5. $(q2, a, \$) \to (q3, A\$)$ 12. $(q4, \varepsilon, \$) \to (q6, \varepsilon)$

  - 6. $(q2, a, B) \rightarrow (q3, AB)$ 13. $(q5, a, B) \rightarrow (q5, \varepsilon)$

  - 7. $(q2, a, B) \rightarrow (q5, \varepsilon)$ 14. $(q5, \varepsilon, \$) \rightarrow (q6, \varepsilon)$
- $\bullet$ $s = q_1$
- $F = q_6$

Υπολογισμός αποδοχής bbbabaaa

$$(q1,bbbabaaa, \varepsilon)$$
  $\vdash$ $(q2,bbbabaaa,\$)$ $\vdash$ $(q2,bbabaaa,B\$)$ $\vdash$ $(q3,baaa,ABBB\$)$ $\vdash$ $(q2,abaaa,BBB\$)$ $\vdash$ $(q5,baaa,BB\$)$ $\vdash$ $(q5,aa,BB\$)$ $\vdash$ $(q6,\varepsilon,\varepsilon)$ $\vdash$ $(q6,\varepsilon,\varepsilon)$ $\vdash$ $(q6,baaa,\$)$ $\vdash$ $(q6,baaa,BBB\$)$ $\vdash$ $(q6,e,e)$ $\vdash$ $(q6,e,e)$

2 - β Απάντηση Υποερωτήματος (β)

Έχουμε να κατασκευάσουμε PDA για CFL $L_2 = \{w \in \{a, b\}^* : |w|_b = 2|w|_a\}$ Από τον τύπο δυνάμεθα να εξάγουμε τα εξής δεδομένα, για συμβολοσειρά $w \in L_1$:

- $|w|_{min} = 0 \Longrightarrow w_{min} = \varepsilon$, $|w|_{max} = \aleph_0$, $|w| \equiv |w|_a \pmod{2}$
- $\{w \in \{a, b\}^+ \mid |w| = 3, |w|_a = 1, |w|_b = 2\} \Longrightarrow |w| = 3|w|_a$
- |w| = 3 : abb, bab, bba
- |w| > 3: aabbbb, bbbbaa, abbbba, babbab, ababbb, bbbaba, bbaabb, ...
- Κανένας περιορισμός οποιουδήποτε συμβόλου ως προς την θέση.

Έχουμε φαινομενικά τέσσερεις ελάχιστες περιπτώσεις, που η συγκεκριμένη γλώσσα επιτρέπει: $w_0 = \varepsilon \lor w_1 = abb \lor w_2 = bab \lor w_3 = bba$ αλλά όπως ήδη είπαμε δεν υπάρχει περιορισμός ως προς την θέση αντίθετα με το προηγούμενο πρόβλημα στην άσκηση 2.1 (υποερώτημα (α)).

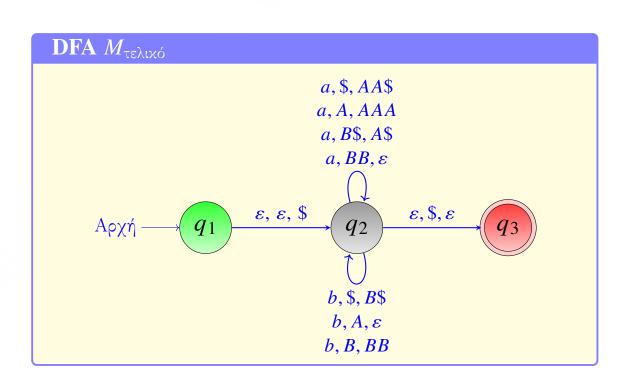
Αυτό με τη σειρά του δείχνει ότι πιθανώς να μην χρειαστεί κάποια διακλάδωση και να μπορούν να γίνουν όλες οι διαδικασίες αναδρομικά στον ίδιο κόμβο.

Άρα, υποθέτουμε ένα κόμβο για όλη την ανάγνωση βασιζόμενοι σε σύνθετες αναδρομές, συν επιπρόσθετους βοηθητικούς κόμβους (Εναρκτήριο με μετάβαση αρχικοποίησης σωρού με δείκτη τελευταίου κελιού και τελικό με μετάβαση προς αυτόν όπου αδειάζει τον δείκτη από τον σωρό). Ξεκινάμε την κατασκευή του αυτομάτου, αρχικά δίνοντας την μαθηματική περιγραφή και κατόπιν το αντίστοιχο διάγραμμα:

PDA $M = (K, \Sigma, \Gamma, \Delta, s, F)$

- $K = \{q1, q2, q3\}$
- $\Sigma = \{a, b\}$
- $\Gamma = \{A, B, \$\}$
- Δ =
  - 1. $(q1, \varepsilon, \varepsilon) \rightarrow (q2, \$)$
- 6. $(q2, a, A) \to (q2, AAA)$
- 2. $(q2, b, \$) \rightarrow (q2, B\$)$
- 7. $(q2, a, BB) \rightarrow (q2, \varepsilon)$
- 3. $(q2, b, B) \rightarrow (q2, BB)$
- 4. $(q2, b, A) \rightarrow (q2, \varepsilon)$
- 8. $(q2, a, B\$) \rightarrow (q2, A\$)$
- 5. $(q2, a, \$) \rightarrow (q2, AA\$)$
- 9. $(q2, \varepsilon, \$) \rightarrow (q3, \varepsilon)$

- $s = q_1$
- $F = q_3$

Υπολογισμός αποδοχής *abbbab*

$$(q1,abbbab,\varepsilon)$$
  $\vdash$ $(q2,abbbab,\$)$ $\vdash$ $(q2,bbbab,AA\$)$ $\vdash$ $(q2,bbab,A\$)$ $\vdash$ $(q2,bab,\$)$ $\vdash$ $(q2,ab,B\$)$ $\vdash$ $(q2,b,A\$)$ $\vdash$ $(q2,\varepsilon,\$)$ $\vdash$ $(q3,\varepsilon,\varepsilon)$ Επιτυχής Ανάγνωση

3 Άσχηση 3η - Γλώσσες χωρίς συμφραζόμενα

(α) [5%] Αποφανθείτε αν ο παρακάτω ισχυρισμός είναι σωστός ή λανθασμένος και αιτιολογήστε:

Η τομή μίας ντετερμινιστικής γλώσσας χωρίς συμφραζόμενα με μία πεπερασμένη γλώσσα είναι πάντα γλώσσα χωρίς συμφραζόμενα.

(β) [5%] Αποδείξτε εάν η παρακάτω γλώσσα είναι ή δεν είναι γλώσσα χωρίς συμφραζόμενα:

$$L = \{a^m b^n c^k : n, k, m \in \mathbb{N}_0, n = 3m + 2k\}$$

3 - α Απάντηση Υποερωτήματος (α)

Η πρόταση "η τομή μίας ντετερμινιστικής γλώσσας χωρίς συμφραζόμενα με μία πεπερασμένη γλώσσα είναι πάντα γλώσσα χωρίς συμφραζόμενα" είναι αληθής όπως θα αποδείξουμε παρακάτω:

Απόδειξη

•
$$\mathcal{P} := \{ \forall L_{DCF} \in \mathcal{L}_{DCF}, \ \forall L_{REG} \in \mathcal{L}_{REG} : L_{DCF} \cap L_{REG} \in \mathcal{L}_{CF} \}$$
 (1)

•
$$\mathcal{L}_{FIN} \subset \mathcal{L}_{REG} \subset \mathcal{L}_{DCF} \subset \mathcal{L}_{NCF} = \mathcal{L}_{CF}$$
 (2)

•
$$\forall (A, B) \ni A \subset B \to A \cap B = A, A \subset B$$
 (3)

•
$$A \subset B \subset ... \subset N \Rightarrow A \subset N$$
 (4)

•
$$\stackrel{(2)(4)}{\Longrightarrow} \mathcal{L}_{FIN} \subset \mathcal{L}_{DCF}$$
 (5)

•
$$\mathcal{L}_{FIN} \cap \mathcal{L}_{DCF} \stackrel{(3)(5)}{=} \mathcal{L}_{FIN} \subset \mathcal{L}_{DCF} \subset \mathcal{L}_{CF} \stackrel{(4)}{\Rightarrow} \mathcal{L}_{FIN} \subset \mathcal{L}_{CF} \Rightarrow \mathcal{L}_{FIN} \in \mathcal{L}_{CF}$$

(6)

•
$$Q := \{ \forall L_{DCF} \in \mathcal{L}_{DCF}, \ \forall L_{REG} \in \mathcal{L}_{REG} : L_{DCF} \cap L_{REG} \in \mathcal{L}_{CF} \}$$
 (7)

•
$$\mathcal{P}^{(1)} = Q^{(7)} = \text{True} \Rightarrow \mathcal{P} = \text{True}$$

Για να εξηγήσω την λογική, δείξαμε ότι:

- Τομή μεταξύ ενός συνόλου με ενός υποσυνόλου (γνησίου ή μη) παράγει μόνο το ίδιο το υποσύνολο. Αποδειχνύεται μέσω της απόδειξης για του νόμου της απορρόφησης μεταξύ υποσυνόλου και συνόλου. Θα παραθέσω τις όποιες αποδείξεις παρακάτω.
- 2. Το χρησιμοποιήσαμε για να δείξουμε ότι τομή πεπερασμένων γλωσσών και ντετερμινιστικών χωρίς συμφραζόμενα γλωσσών, παράγει αποκλειστικά πεπερασμένες γλώσσες. Ο λόγος είναι ότι οι πεπερασμένες είναι υποσύνολο των DCFL.
- 3. Κατόπιν δείξαμε ότι λόγο του ότι αν έχουμε μία αλυσίδα συνόλων με κάθε επόμενο να είναι υπερσύνολο του κάθε προηγούμενου (έστω και γνήσιο) τότε μπορούμε να πούμε ότι οποιοδήποτε μικρότερο σύνολο είναι εντός οποιουδήποτε μεγαλύτερου. Αποδεικνύεται, διαισθητικά, μέσω του ιδίου παίρνοντας οποιοδήποτε στοιχείο από το οποιοδήποτε μικρότερο σύνολο και δείχνοντας ότι ανήκει σε όλα τα υπερσύνολα.
- 4. Τα συνδυάσαμε συλλογιζόμενοι ότι τομή πεπερασμένης με DCFL παράγει πεπερασμένη και αφού η πεπερασμένη είναι υποσύνολο κανονικής, που είναι υποσύνολο DCFL, που είναι υποσύνολο CFL, τότε η πεπερασμένη γλώσσα που παίρνουμε ως αποτέλεσμα τομής πεπερασμένης με DCFL, είναι επίσης υποσύνολο CFL γλωσσών και άρα κάθε στοιχείο της είναι και στοιχείο των CFL γλωσσών.
- 5. Άρα η τομή πεπερασμένης γλώσσας και ντετερμινιστικής γλώσσας χωρίς συμφραζόμενα παράγει πάντα πεπερασμένη γλώσσα και αφού οι πεπερασμένες γλώσσες είναι υποσύνολα των γλωσσών χωρίς συμφραζόμενα, τότε οποιαδήποτε πεπερασμένη γλώσσα, συμπεριλαμβανομένης και αυτής που παράγει τομή πεπερασμένης με DCFL, ανήκει στις γλώσσες χωρίς συμφραζόμενα.

Απόδειξη $A \subset B \to A \cap B \Rightarrow A$ και $A \subset B \subset C \Rightarrow A \subset C$:

1. Ορισμός γνήσιου υποσυνόλου:

$$A \subset B \stackrel{def}{=} \left[\forall x (x \in A \Rightarrow x \in B) \right] \wedge \left[\exists y (y \in B \wedge y \notin A) \right]$$

2. Απόδειξη $A \subset B \subset C \Rightarrow A \subset C$:

$$B \subset C = \forall x (x \in B \Rightarrow x \in C), \qquad A \subset B = \forall x (x \in A \Rightarrow x \in B)$$

$$A \subset B \subset C = \left[\forall x (x \in A \Rightarrow x \in B \Rightarrow x \in C) \right] \land \left[\exists y (y \in C \land y \notin B \Rightarrow y \notin A) \right] \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left[\forall x (x \in A \Rightarrow x \in C) \right] \land \left[\exists y (y \in C \land y \notin A) \right] = A \subset C$$

3. Ορισμός τομής:

$$A \cap B \stackrel{def}{=} \{x \mid x \in A, x \in B\}$$

4. Απόδειξη $A \subset B \rightarrow A \cap B = A$:

$$A \cap B = C \longrightarrow \forall x \big[(x \in A \land x \in B) \Leftrightarrow x \in C \big]$$
 αλλά $A \subset B \longrightarrow \forall x (x \in A \Rightarrow x \in B)$ οπότε στη συγκεκριμένη περίπτωση (και όλες τις αντίστοιχες) έγουμε:

$$A \cap B = C \to \left[\forall x (x \in A \Rightarrow x \in B \Rightarrow x \in C) \right] \land \left[\exists y (y \notin A \land y \in B \Rightarrow y \notin C) \right] \Rightarrow$$
$$\left[\forall x (x \in A \Rightarrow x \in C) \right] \land \left[\forall y (y \notin A \Rightarrow y \notin C) \right] \Rightarrow A = C \Rightarrow A \cap B = A$$

3 - β Απάντηση Υποερωτήματος (β)

Ζητείται να αποδείξουμε άν η $L=\{a^mb^nc^k\ :\ n,\ k,\ m\in\mathbb{N}_0,\ n=3m+2k\}$ είναι CF.

Αυτό μπορεί να γίνει μεταξύ άλλων με απόπειρα κατασκευής CFG της γλώσσαςL, ενώ μία άλλη μέθοδος είναι μέσω λήμματος άντλησης κα.

Απόδειξη με απόπειρα κατασκευής CFG

- Προτεραιότητα συμβόλων: $w = \{xyz \mid x = \{a\}^m, y = \{b\}^{3m+2k}, z = \{c\}^k\}.$
- Λόγο συγκεκριμένης προτεραιότητας τα σύμβολα δεν αναμιγνύονται πχ δεν υπάρχει bbabbcb παρόλο που η αναλογία συμβόλων είναι ορθή). Ακριανά σύμβολα (a, c) καθορίζουν το πλήθος των μεσαίων (b). Άρα μπορούμε να σπάσουμε όλες τις συμβολοσειρές της γλώσσας σε δύο μέρη: ένα αριστερό:

$$L_{LHS} = \{ w = \{ a^m b^{3m} \}^* : m \in \mathbb{N}_0 \}$$

και ένα δεξιό:

$$L_{RHS} = \{ w = \{ b^{2k} c^k \}^* : k \in \mathbb{N}_0 \}$$

Η λύση θα είναι η σύνθεση αυτών τον δύο και συγκεκριμένα:

$$\{w \in L, w_1 \in L_{LHS}, w_2 \in L_{RHS} \mid w = w_1 w_2\}$$

- Fix L_{LHS} : $S \to \varepsilon \mid A$, $A \to \varepsilon \mid aAbbb$
- Fix $L_{RHS}: S \to \varepsilon \mid C, \quad C \to \varepsilon \mid bbCc$
- 'Apa : $S \to \varepsilon \mid AC$, $A \to \varepsilon \mid aAbbb$, $C \to \varepsilon \mid bbCc$
- $G = (\{a, b, c\}, \{\epsilon\}, \{S \to \epsilon \mid AC, A \to \epsilon \mid aAbbb, C \to \epsilon \mid bbCc\}, S)$

4 Άσχηση 4η - Αναγνώριση γλωσσών χωρίς συμφραζόμενα:

[30%] Έστω η γραμματική χωρίς συμφραζόμενα

$$G=(V, \Sigma, R, S), \text{ όπου } V=\{S, A, L, D, a, b\}, \Sigma=\{a, b\} \text{ και}$$

$$R=\{S\rightarrow A, S\rightarrow L, A\rightarrow LbADa, A\rightarrow LaD, L\rightarrow Da, L\rightarrow e, D\rightarrow b\}.$$

- (α) Μετατρέψτε τη γραμματική G σε κανονική μορφή Chomsky.
- (β) Εφαρμόστε τον αλγόριθμο δυναμικού προγραμματισμού για συντακτική ανάλυση στη συμβολοσειρά w=babba. Δώστε τον πλήρη πίνακα N καθώς και όλα τα συντακτικά δέντρα της w.

4 - α Απάντηση Υποερωτήματος (α)

Ζητούμενο η μετατροπή σε κανονική μορφή Chomsky (CNF) CFG's:

$$G=(V, \Sigma, R, S)$$
, όπου $V=\{S, A, L, D, a, b\}$, $\Sigma=\{a, b\}$ και
$$R=\{S\rightarrow A, S\rightarrow L, A\rightarrow LbADa, A\rightarrow LaD, L\rightarrow Da, L\rightarrow e, D\rightarrow b\}.$$

Καταρχήν να θυμηθούμε τον ορισμό του τί εννοούμε "κανονική μορφή Chomsky":

Ξεκινώντας να αναφέρω ότι, ότι γράφουμε από εδώ και έπειτα εκτός την δοθέντα
 CFG, θα είναι με βάση της εναλλακτικής μαθηματικής περιγραφής CFG / CNF που θεωρεί ότι το V ως σύνολο μη τερματικών συμβόλων.

 Δ ηλαδή $V \cap \Sigma = \emptyset$, όπως περιγράφεται σε εξίσου μεγάλο μέρος της βιβλιογραφίας (πχ Sipser). Υπό αυτό το πρίσμα το V μεταφράζεται ως "(V)ariables" σε αντίθεση με όταν ισχύει $V \cap \Sigma = \Sigma$ όπου μεταφράζεται ως "(V)ocabulary". Αυτό διαφέρει από την περιγραφή που δίδεται στο μάθημα, αλλά δεν είναι λιγότερο ή περισσότερο ορθή, απλά διαφορετική.

- $A, B, C \in V$
- $a \in \Sigma$
- Επιτρέπονται μόνο οι παραχάτω τύπου παραγωγές:
  - 1. $A \rightarrow BC$
  - $2. A \rightarrow a$
  - 3. Σε ειδικές περιπτώσεις απαιτείται δημιουργία νέου εναρκτήριου κανόνα $\pi \text{αραγωγής } S_0 \to S$
  - 4. $\varepsilon \in L(G) \Leftrightarrow S \to \varepsilon$ ή $S_0 \to S \mid \varepsilon$ εάν το S εμφανίζεται στην παραγωγή χάποιου χανόνα.

Μετατροπή $CFG \rightarrow CNF$ 1/3

- Εισαγωγή νέας κατάστασης
  - 1. Στη συγκεκριμένη γραμματική ισχύει $S\in S,S\to L\to \varepsilon\Leftrightarrow \varepsilon\in L(G)$ αλλά το S δεν υπάρχει στη δεξιά μεριά κανενός κανόνα παραγωγής και άρα δεν απαιτείτε κατασκευή νέου κανόνα παραγωγής $S_0\to S\,|\,\varepsilon.$
- Απαλοιφή κενής παραγωγής

1.
$$S \rightarrow A \mid L$$

2.
$$A \rightarrow LbADa \mid LaD$$

3.
$$L \rightarrow Da \mid \varepsilon$$

4.
$$D \rightarrow b$$

1.
$$S \rightarrow A \mid L \mid \varepsilon$$

2.
$$A \rightarrow LbADa \mid LaD \mid$$

$$bADa \mid aD$$

3.
$$L \rightarrow Da$$

4.
$$D \rightarrow b$$

• Απαλοιφή μοναδιαίων παραγωγών (μη τερματικών συμβόλων)

1.
$$S \rightarrow A \mid L \mid \varepsilon$$

2.
$$A \rightarrow LbADa \mid LaD \mid$$

$$bADa \mid aD$$

3.
$$L \rightarrow Da$$

$$4. \ D \rightarrow b$$

1.
$$S \rightarrow LbADa \mid LaD \mid bADa \mid$$

 $aD \mid Da \mid \varepsilon$

2.
$$A \rightarrow LbADa \mid LaD \mid bADa \mid$$

$$aD$$

3.
$$L \rightarrow Da$$

4.
$$D \rightarrow b$$

- Απαλοιφή μη προσβάσιμων συμβόλων
  - 1. Όλα τα σύμβολα είναι προσβάσιμα $\to$ καμία αλλαγή.

Μετατροπή $CFG \rightarrow CNF$ 2/3

• Απομόνωση τερματικών συμβόλων

1.
$$S \rightarrow LbADa \mid LaD \mid bADa \mid$$

 $aD \mid Da \mid \varepsilon$

- 2. $A \rightarrow LbADa \mid LaD \mid bADa \mid$ aD
- 3. $L \rightarrow Da$
- 4. $D \rightarrow b$

- 1. $S \rightarrow LDADD_a \mid LD_aD \mid$ $DADD_a \mid D_aD \mid DD_a \mid \varepsilon$
- 2. $A \rightarrow LDADD_a \mid LD_aD \mid$ $DADD_a \mid D_aD$
- 3. $L \rightarrow DD_a$
- 4. $D \rightarrow b$
- 5. $D_a \rightarrow a$
- Απαλοιφή τριαδικών+ παραγωγών (1ο πέρασμα)

1.
$$S \rightarrow LDADD_a \mid LD_aD \mid$$

$$DADD_a \mid D_aD \mid DD_a \mid \varepsilon$$

- 2. $A \rightarrow LDADD_a \mid LD_aD \mid$ $DADD_a \mid D_aD$
- 3. $L \rightarrow DD_a$
- 4. $D \rightarrow b$
- 5. $D_a \rightarrow a$

- 1. $S \rightarrow LX_1X_2 \mid LX_3 \mid$ $X_1X_2 \mid D_aD \mid DD_a \mid \varepsilon$
  - 2. $A \rightarrow LX_1X_2 \mid LX_3 \mid$ $X_1X_2 \mid D_aD$
  - 3. $L \rightarrow DD_a$
  - 4. $D \rightarrow b$
  - 5. $D_a \rightarrow a$
  - 6. $X_1 \rightarrow DA$
  - 7. $X_2 \rightarrow DD_a$
  - 8. $X_3 \rightarrow D_a D$

Μετατροπή $CFG \rightarrow CNF$ 3/3

• Απαλοιφή τριαδικών+ παραγωγών (2ο πέρασμα)

$$1. S \rightarrow LX_1X_2 \mid LX_3 \mid$$

$$X_1X_2 \mid D_aD \mid DD_a \mid \varepsilon$$

1.
$$S \rightarrow LX_4 \mid LX_3 \mid$$

 $X_1X_2 \mid D_aD \mid DD_a \mid \varepsilon$

2.
$$A \rightarrow LX_1X_2 \mid LX_3 \mid$$

$$X_1X_2 \mid D_aD$$

$$X_1X_2 \mid D_aD$$

2. $A \rightarrow LX_4 \mid LX_3 \mid$

3.
$$L \rightarrow DD_a$$

3.
$$L \rightarrow DD_a$$

4.
$$D \rightarrow b$$

4.
$$D \rightarrow b$$

5.
$$D_a \rightarrow a$$

5.
$$D_a \rightarrow a$$

6.
$$X_1 \rightarrow DA$$

6.
$$X_1 \rightarrow DA$$

7.
$$X_2 \rightarrow DD_a$$

7.
$$X_2 \rightarrow DD_a$$

8.
$$X_3 \rightarrow D_a D$$

8.
$$X_3 \rightarrow D_a D$$

9.
$$X_4 \rightarrow X_1 X_2$$

•
$$G_{CNF} = (\{S, A, L, D, D_a, X_1, X_2, X_3, X_4\}, \{a, b\},$$

$$\{S \to \varepsilon, S \to LX_4, S \to X_1X_2, S \to LX_3, S \to D_aD, S \to DD_a, S \to DD_a\}$$

$$A \rightarrow LX_4, \, A \rightarrow X_1X_2, \, A \rightarrow LX_3, \, A \rightarrow D_aD,$$

$$L \to DD_a, D \to b, D_a \to a, X_1 \to DA, X_2 \to DD_a, X_3 \to D_aD, X_4 \to DD_a$$

$$X_1X_2$$
}, S)

MΕΡΟΣ 2. ΛΎΣΕΙΣ ΑΣΚΉΣΕΩΝ

4 - β Απάντηση Υποερωτήματος (β)

Χρησιμοποιούμαι το παρακάτω ως αναφορά για τους κανόνες παραγωγής καθώς με αρίθμηση για να μπορούμε να διαχωρίσουμε αυτούς που ξεκινάνε από ίδιο μη τερματικό σύμβολο:

1.
$$S \rightarrow LX_4$$

10.
$$A \rightarrow D_a D$$

2.
$$S \rightarrow LX_3$$

11.
$$L \rightarrow DD_a$$

3.
$$S \rightarrow X_1 X_2$$

12.
$$D \rightarrow b$$

4.
$$S \rightarrow D_a D$$

13.
$$D_a \rightarrow a$$

5.
$$S \rightarrow DD_a$$

6.
$$S \rightarrow \varepsilon$$

14.
$$X_1 \rightarrow DA$$

7.
$$A \rightarrow LX_4$$

15.
$$X_2 \rightarrow DD_a$$

8.
$$A \rightarrow LX_3$$

16.
$$X_3 \rightarrow D_a D$$

9.
$$A \rightarrow X_1X_2$$

17.
$$X_4 \to X_1 X_2$$

Πίνακας συντακτικής ανάλυσης για w=babba

- Κατασκευάζουμε πίνακα |w| στηλών και για κάθε στήλη $n = \in [1, |w|_{max}]$ ξεκινώντας να μετράμε από αριστερά ως 1η, έχουμε n κελιά.
- Στο κορυφαίο κελί κάθε στήλης (δηλαδή το n), τοποθετούμε το αντίστοιχο σύμβολο της λέξης (δηλαδή το w_n).
- Κάθε ένα από αυτά τα σύμβολα ουσιαστικά αποτελεί κανόνα παραγωγής τερματικού συμβόλου.
- Ανά στήλη, σε κελί $k, k \in [2, n]$ με k_{max} να βρίσκεται στη βάση του πίνακα και k_{min} ακριβώς στο κελί κάτω από αυτό στην κορυφή της στήλης του, τοποθετούμε τους κανόνες παραγωγής (τα μη τερματικά σύμβολα) τα οποία δύνανται να οδηγήσουν σε αριστερότερο τμήμα της w μήκους υποσυμβολοσειράς x με $|x| = k, x = \sum_{i=1}^k w_i$
- Όταν ολοκληρώσουμε περιμένουμε να βρούμε στη κάτω δεξιά γωνία κάποια κανόνα παραγωγής, από το αρχικό (μη τερματικό προφανώς) σύμβολο. Εάν αυτό υπάρχει τότε $w \in G$, ειδάλλως $w \notin G$.

			a		
ь					L[11], X ₂ [15], S[5]
			b	Ø	0
		a	S[4], A[10], X ₃ [16]	Ø	0
	b	L[11], X ₂ [15], S[5]	<i>X</i> ₁ [14]	Ø	A[9], S[3], X ₄ [17]

Που δίνει:

Δ έντρο συνταχτιχής ανάλυσης για w=babba

- Κατασκευάζουμε δέντρο συντακτικής ανάλυσης βάση αντίστροφης χρήσης
   των αποτελεσμάτων του πίνακα, δηλαδή ξεκινώντας από την κάτω δεξιά
   γωνία και συγκεκριμένα την αντίστοιχη εκδοχή αρχικού σύμβολου εφόσον
   η w όντως ανήκει στη γραμματική μας.
- Σε κάθε βήμα ακολουθούμε κλάδο βάση κανόνων παραγωγής αυτής της εκδοχής συμβόλου και ακολουθείτε από την εκάστοτε εκδοχή επόμενων με τερματικών συμβόλων που έχουν βρεθεί στο αντίστοιχο βήμα στο πίνακα, έως να φτάσουμε διαδοχικά στα κατάλληλα τερματικά σύμβολα που κατασκευάζουν τη λέξη που μας δόθηκε.

